

ΕΚΘΕΣΗ

από την

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Σύμφωνα με το ΠΔ 113/2014 ο επιχειρησιακός στόχος της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Συνοχής είναι:

α) ο σχεδιασμός, ο συντονισμός, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των πολιτικών για την κοινωνική ένταξη και προστασία, την κοινωνική συνοχή, την κοινωνική οικονομία, την κοινωνική επιχειρηματικότητα και γενικότερα όλων των πολιτικών που συνιστούν την εθνική στρατηγική για τη μείωση της φτώχειας και την καταπολέμηση του κοινωνικού και εργασιακού αποκλεισμού, καθώς και των αναγκαίων ενεργειών για την αποτελεσματική εφαρμογή τους,

β) η λειτουργία του μηχανισμού για την παρακολούθηση και την εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής ένταξης, προστασίας και κοινωνικής συνοχής, ως επιτελικός φορέας.

Γενικά σχόλια:

Υπό την προοπτική της επαναξιολόγησης των δομών και μελετώντας το ΠΔ 113/14, παραθέτουμε τις κάτωθι παρατηρήσεις ως προς τα παρακάτω σημεία αυτού:

- ❖ Αν και στο έγγραφο του Γενικού Γραμματέα αναφέρεται πως το νέο πρότυπο ανάπτυξης του Υπουργείου Εργασίας θα δίνει έμφαση στην Εργασία και τον Εργαζόμενο, στο άρθρο 1 του εν λόγω ΠΔ, αναφέρεται πως το Υπουργείο, μεταξύ άλλων, προωθεί την ενίσχυση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας. Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί αν, ως πολιτική πρόθεση, παραμένει η ένταξη στην εργασία με τροποποίηση του αντίστοιχου σημείου του Π.Δ. ή αν θα παραμείνει η φράση «ενίσχυση της απασχόλησης». Σε κάθε περίπτωση, προτείνεται η πρόταξη του σκοπού της ένταξης στην εργασία. Διαφορετικά, ελλοχεύει ο κίνδυνος της απόλυτης επικράτησης των ευέλικτων μορφών απασχόλησης. Τότε όμως, θα πρέπει και το Υπουργείο να μετονομαστεί σε Υπουργείο Απασχόλησης για να συνάδει με την αναφερόμενη στο ΠΔ αποστολή του.
- ❖ Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα πολιτικών οι οποίες αφορούν, στην ανάπτυξη και στήριξη πολιτικών κοινωνικής ένταξης σε εναρμόνιση με ευρωπαϊκές πολιτικές, στην ενίσχυση και την προώθηση στην απασχόληση ειδικών ομάδων του πληθυσμού και στην ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- ❖ Με την μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας στο ΥΠΕΚΑΑ, αρκετές από τις αρμοδιότητες της ΓΓΠρόνοιας είναι συμπληρωματικές και ομοιογενείς με εκείνες του

πρώτου Τμήματος, χωρίς όμως να υπάρχει οργανική σύνδεση μεταξύ τους (υφίσταται μόνο στο πλαίσιο αρμοδιότητας από την αν. υπουργό).

Διάκριση μεταξύ Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Πρόνοιας

Κοινωνική Ένταξη είναι το σύνολο των παρεμβάσεων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ή άμβλυνση των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και στην πλήρη συμμετοχή του συνόλου του πληθυσμού στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή. Οι επιμέρους πτυχές της κοινωνικής ένταξης είναι:

- ✓ Ένταξη στην αγορά εργασίας και σε επαρκή επίπεδα διαβίωσης: εξασφάλιση πρόσβασης στην αγορά εργασίας και σε αξιοπρεπή απασχόληση, αλλά και σε ό,τι συνεπάγεται οικονομική αυτάρκεια.
- ✓ Πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες: πρόσβαση στις υπηρεσίες ασφάλισης και κοινωνικής πρόνοιας, σε δημόσια αγαθά (εκπαίδευση, υγεία, στέγαση κλπ)
- ✓ Ένταξη στις κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες

Οι δράσεις της κοινωνικής ένταξης έχουν χαρακτήρα, τόσο πρόληψης όσο και αντιμετώπισης και αφορούν **στον ευρύτερο πληθυσμό και όχι μόνο στις ευπαθείς ομάδες.**

Κοινωνική Πρόνοια είναι το σύνολο των μέτρων που αφορούν τη χορήγηση μη ανταποδοτικών εισοδηματικών παροχών, παροχών σε είδος και κοινωνικών υπηρεσιών, μέσω ειδικών φορέων (προνοιακοί φορείς) **σε άτομα που τελούν σε κατάσταση ανάγκης και δεν μπορούν να την αντιμετωπίσουν με δικά τους μέσα.**

- ❖ Οι αρμοδιότητες του Τμήματος για την Κοινωνική Προστασία και Αποκατάσταση Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών αφορούν στην προώθηση στην απασχόληση ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, αλλά και στη δημιουργία θέσεων εργασίας και τοποθέτηση σ' αυτές ατόμων ειδικών κατηγοριών. Ως εκ τούτου το κύριο αντικείμενο του Τμήματος εντάσσεται στον τομέα της απασχόλησης.
- ❖ Ο επιχειρησιακός στόχος που αφορά στα δύο Τμήματα για την Κοινωνική Οικονομία, δεν σχετίζεται ουσιαστικά με τα άλλα δύο Τμήματα της Διεύθυνσης. Εδώ πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι το θεσμικό πλαίσιο για την Κοινωνική Οικονομία (Ν.4019/2011) προηγήθηκε του ΠΔ 113/2014 με το οποίο συστάθηκε το Τμήμα Σχεδιασμού, Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Πολιτικών για την Κοινωνική Οικονομία. Έτσι, στο Ν. 4019/2011 η Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία (ΕΥΚΕΚΟ) είναι αρμόδια για το σχεδιασμό, το συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση όλων των αναγκαίων πολιτικών και ενεργειών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και την ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας, ενώ με το ΠΔ 113/2014 την αρμοδιότητα αυτή αναλαμβάνει το συσταθέν Τμήμα της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Συνοχής.

Απειλές:

- **Η εμφάνιση του φαινομένου της διοικητικής αδράνειας.** Παρατηρείται το φαινόμενο να αφήνονται τα πράγματα να λειτουργούν ως έχουν, ακόμη και αυτά τελικά υπολειτουργούν ή λειτουργούν προβληματικά. **Είναι ωστόσο ευθύνη της ιεραρχίας αλλά και της πολιτικής ηγεσίας** να δρομολογήσουν οργανωμένα και δομημένα τις απαραίτητες αλλαγές.
- **Η διαιώνιση του καθεστώτος αναθέσεων** θέσεων ευθύνης και η ενδεχόμενη αναβολή στο διηνεκές πραγματοποίησης κρίσεων με μια **αντικειμενική, διαφανή και αξιοκρατική διαδικασία**. Υπενθυμίζεται ότι στο Υπουργείο έχουν να γίνουν κρίσεις για Προϊσταμένους Τμημάτων από το 2007. Είναι προφανές ότι οποιαδήποτε έννοια κινήτρου, άμιλλας και αίσθησης δικαίου έχει εκλείψει.

Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης ανά Τμήμα :

I. Τμήμα Κοινωνικής Ένταξης, Κοινωνικής Συνοχής και Ισότητας Ευκαιριών.

Αρμοδιότητες:

α) Η παρακολούθηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, των Γενικών Κατευθύνσεων Οικονομικής Πολιτικής και της Διαδικασίας της Κοινωνικής Προστασίας σε σχέση με την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων.

β) Η επιμέλεια για την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη.

γ) Η παρακολούθηση των δεικτών και η αξιοποίησή τους στην αξιολόγηση των μέτρων που τίθενται στα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη.

δ) Η συμμετοχή στην κατάρτιση του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος σε ό,τι αφορά το στόχο για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

ε) Ο συντονισμός των συναρμόδιων φορέων για την κατάρτιση της Εθνικής Κοινωνικής Έκθεσης.

στ) Η εισήγηση στην Εθνική Επιτροπή κοινωνικής Προστασίας της Εθνικής Στρατηγικής για την πρόληψη και καταπολέμηση των συνθηκών αποκλεισμού με στόχο την προώθηση της εργασιακής και κοινωνικής ένταξης.

ζ) Η υποστήριξη της λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας.

η) Η επιτελική λειτουργία του μηχανισμού παρακολούθησης και εφαρμογής των μέτρων πολιτικής κοινωνικής ένταξης από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και η άντληση στοιχείων για την ανατροφοδότηση των πολιτικών κοινωνικής προστασίας και ένταξης.

θ) Η διατύπωση προτάσεων για μέτρα πρόληψης και καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού.

ι) Η μέριμνα για την κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, ως μέσο ένταξης στην απασχόληση (άρθρο 18 του ν. 4147/2013,Α' 98).

ια) Η ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο μέτρων και πολιτικών που προέρχονται από κοινοτικούς και διεθνείς οργανισμούς και αφορούν στην καταπολέμηση των διακρίσεων.

ιβ) Η παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών απασχόλησης κατά των διακρίσεων σε εθνικό, κοινοτικό και διεθνές επίπεδο.

ιγ) Η πληροφόρηση του ευρύτερου κοινού για κοινοτικά και εθνικά προγράμματα που σχετίζονται με την καταπολέμηση των διακρίσεων.

ιδ) Η παρακολούθηση του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα που σχετίζονται με τις κοινωνικές πλευρές των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

ιε) Ο σχεδιασμός, συντονισμός και παρακολούθηση των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων που υλοποιούνται στο κοινοτικό πρόγραμμα Progress, ή σε οποιοδήποτε κοινοτικό πρόγραμμα, στο πεδίο της καταπολέμησης των διακρίσεων.

ιστ) Η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς που έχουν σχέση με τα αντικείμενα της αρμοδιότητάς του.

Δυνατά Σημεία:

- Η επαρκής συμμετοχή και αποτελεσματική εκπροσώπηση της Υπηρεσίας και κατά συνέπεια του Υπουργείου, στα όργανα του Συμβουλίου των Υπουργών Απασχόλησης (EPSCO) της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (Social protection Committee - SPC, δείκτες της SPC, Ομάδα Υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση των Διακρίσεων - HLG anti-discrimination).
- Η συμμετοχή σε ομάδες εργασίας διεθνών Οργανισμών (ΟΟΣΑ, ΔΟΕ), καθώς και η υλοποίηση προγραμμάτων ανταλλαγής εμπειριών με χώρες του ΕΟΧ.
- Η καθοριστική συνεισφορά στη δημιουργία του φακέλου του Υπουργού ενόψει των Συμβουλίων EPSCO.
- Η παροχή ενημέρωσης στην πολιτική ηγεσία σχετικά με στοιχεία, εκθέσεις, μελέτες που αφορούν τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.
- Η συμμετοχή στις διαδικασίες διαμόρφωσης πολιτικών μέσω σύνταξης της Εθνικής Κοινωνικής Έκθεσης και του Κεφαλαίου για τη φτώχεια του ΕΠΜ
- Η σύνταξη της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη (ΕΣΚΕ) και του Σχεδίου Δράσης του Εθνικού Μηχανισμού Παρακολούθησης της ΕΣΚΕ.
- Η παροχή κατευθύνσεων και ο συντονισμός για τη διαμόρφωση των Περιφερειακών Στρατηγικών για την Κοινωνική Ένταξη σε εναρμόνιση με την Εθνική Στρατηγική.
- Απόκτηση τεχνογνωσίας από τη συμμετοχή στην υλοποίηση όλων των σταδίων του πιλοτικού προγράμματος ΕΕΕ, καθώς και στη διαδικασία ενστάσεων του προγράμματος «Καταπολέμηση της Ανθρωπιστικής Κρίσης».

Αδύνατα Σημεία:

- Το Τμήμα Ι έχει την αρμοδιότητα της παρακολούθησης της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης, την οποία έχει επίσης και το Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Πολιτικών Εργασίας (ΕΡΓΑΝΗ) και Κοινωνικής Προστασίας. Ωστόσο δεν διαφοροποιείται ο σκοπός παρακολούθησης για το κάθε Τμήμα. Κατά συνέπεια **οι περιπτώσεις β του άρθρου 9 και αα του άρθρου 17 του ΠΔ 113/2014 χρήζουν επανεξέτασης.**
- Ομοίως, η διατύπωση της περίπτωσης αα του άρθρου 17 του ΠΔ 113/2014 είναι ασαφής και γενική σε ό,τι αφορά την «παρακολούθηση των Γενικών Κατευθύνσεων Οικονομικής Πολιτικής και της Διαδικασίας της Κοινωνικής Προστασίας σε σχέση με την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων».
- Η περίπτωση αβ του άρθρου 17 του ΠΔ 113/2014 δεν υφίσταται πλέον ως αρμοδιότητα του Τμήματος Ι. Αντίθετα έχει αντικατασταθεί από την κατάρτιση – εκπόνηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη.
- Στην περίπτωση αγ του άρθρου 38 του ΠΔ 113/2014, η φράση «για την χάραξη και υλοποίηση των ως άνω πολιτικών» χρήζει επαναδιατύπωσης, καθώς είναι ξεκάθαρο ότι το άρθρο εννοεί αποκλειστικά προγράμματα κοινωνικής προστασίας.
- Γενικότερα δημιουργείται η εντύπωση αλληλοεπικάλυψης του Τμήματος και εν μέρει της Διεύθυνσης με Τμήματα της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αντίληψης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης της ΓΓ Πρόνοιας, ενώ οι επιχειρησιακοί στόχοι των Διευθύνσεων καθιστούν σαφή τη διαφοροποίηση: Η Δ/νση Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Συνοχής είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση **των πολιτικών για την κοινωνική ένταξη**, ενώ η Διεύθυνση Κοινωνικής Αντίληψης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για τον σχεδιασμό, παρακολούθηση, συντονισμό και έλεγχο της εφαρμογής **των προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας.**
- Σε ό,τι αφορά τις πολιτικές ισοτήτας, το Τμήμα Ι έχει την αρμοδιότητα εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης σε 5 από τους 6 λόγους διάκρισης, ενώ ο ένας βρίσκεται στη Δ/νση Όρων, με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό, την απουσία ολικής προσέγγισης και ως εκ τούτου την υποβάθμιση των εν λόγω πολιτικών.
- Το πλήθος των αρμοδιοτήτων δεν βρίσκεται σε αντιστοιχία με τον αριθμό των υπαλλήλων.

Ευκαιρίες:

- ♦ Η αναμόρφωση του ΠΔ σύμφωνα με τα παραπάνω, προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος του Τμήματος στην παρακολούθηση των πολιτικών αντιμετώπισης της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων, καθώς και στη διατύπωση προτάσεων για το σχεδιασμό τους.
- ♦ Η **ενεργοποίηση του Εθνικού Μηχανισμού παρακολούθησης της ΕΣΚΕ** θα συμβάλλει ουσιαστικά στον εξορθολογισμό και τη δημιουργία χρήσιμων εργαλείων

τεκμηρίωσης, αξιοποίησης και συντονισμού όλων των δράσεων και των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας.

- ♦ Η επαρκής και αντίστοιχη με τις αρμοδιότητες στελέχωση του Τμήματος.

II. Τμήμα για την Κοινωνική Προστασία και Αποκατάσταση Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών

Αρμοδιότητες:

α) Η μέριμνα για την υποχρεωτική τοποθέτηση ατόμων ειδικών κατηγοριών σε θέσεις εργασίας, η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στην απασχόλησή τους, καθώς και ο συντονισμός των ενεργειών που αποσκοπούν στην αποκατάστασή τους.

β) Η διατύπωση προτάσεων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του νομικού πλαισίου που διέπει τα άτομα ειδικών κατηγοριών.

γ) Η διοικητική στήριξη της Κεντρικής Επιτροπής Εποπτείας και Συντονισμού Εφαρμογής του ν.2643/1998, (Α' 220).

δ) Η έκδοση Αποφάσεων με τις οποίες θεσπίζονται μέτρα πολιτικής και δράσεις για τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, καθώς και η έκδοση Αποφάσεων κατόπιν σχετικών εισηγήσεων του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Α.Ε.Δ. με τις οποίες καταρτίζονται προγράμματα Νέων Θέσεων Εργασίας και Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών για άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και προγράμματα εργονομικής διεύθεσης του χώρου εργασίας ατόμων με αναπηρίες.

ε) Η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς που έχουν σχέση με τα αντικείμενα της αρμοδιότητάς του.

Δυνατά Σημεία:

- Δεν υπάρχουν επικαλύψεις με αρμοδιότητες άλλων Τμημάτων.
- **Υπαρξη συγκεκριμένου νομικού πλαισίου** για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Τμήματος.
- Το αντικείμενο του Τμήματος συνάδει με τον επιχειρησιακό στόχο της Γενικής Διεύθυνσης Εργασίας και Ένταξης στην Απασχόληση.

Αδύνατα Σημεία:

- Οι ταχύτατα μεταβαλλόμενες και δυσμενείς συνθήκες στην αγορά εργασίας, με τις επιπτώσεις στη βιωσιμότητα και το δυναμικό των επιχειρήσεων, δεν ευνοούν παρεμβάσεις για προώθηση στην απασχόληση με τρόπους όπως οι «αναγκαστικές τοποθετήσεις» που προσιδιάζουν στα δεδομένα προηγούμενων περιόδων. Ως εκ τούτου, το πλαίσιο λειτουργίας του ν. 2643/1998 θα πρέπει να αναμορφωθεί
- **Υποστελέχωση Τμήματος.** Στο Τμήμα υπηρετούν μόνο δύο (2) πρόσωπα. Οι αρμοδιότητες του Τμήματος, όπως καταγράφονται στον υφιστάμενο οργανισμό δεν

αντανακλούν τον πραγματικό κύκλο εργασιών και τον φόρτο εργασίας που αυτός συνεπάγεται.

- Ο τίτλος του Τμήματος: «για την Κοινωνική Προστασία και Αποκατάσταση τόμων Ειδικών Κατηγοριών» δεν αποτυπώνει το αντικείμενο του Τμήματος που είναι η ένταξη στην εργασία ατόμων ειδικών κατηγοριών. Ο τίτλος του Τμήματος πρέπει να αλλάξει σε «για την εργασιακή αποκατάσταση ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων».

Ευκαιρίες:

- ◆ Το αντικείμενο του Τμήματος βρίσκεται στο κέντρο της αποστολής του υπουργείου Εργασίας για προσφορά εργασίας σε όλους όσους μπορούν να εργαστούν, ιδίως στις πιο ευάλωτες για αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδες.
- ◆ Ιδίως στις σημερινές πολύ δυσμενείς συγκυρίες, το Τμήμα μπορεί να αποτελέσει **σημείο συντονισμού για την εργασιακή αποκατάσταση των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες**, εκσυγχρονίζοντας το σχετικό θεσμικό πλαίσιο και προσφέροντας συνεκτικότητα και συνέργειες στις πολιτικές αυτές.
- ◆ Στις αρμοδιότητες του Τμήματος θα πρέπει να περιληφθεί και «*Ο σχεδιασμός, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των πολιτικών προώθησης στην απασχόληση ατόμων ευάλωτων στον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας λόγω προσωπικών ή κοινωνικών χαρακτηριστικών*». Επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη αρμοδιότητα δεν ασκείται από καμία μονάδα του Υπουργείου.

III. Τμήμα Σχεδιασμού, Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης Πολιτικών για την Κοινωνική Οικονομία

Αρμοδιότητες:

α) Ο σχεδιασμός πολιτικών για τη διαμόρφωση ενός οικοσυστήματος για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και η εισήγησή τους προς τα συναρμόδια υπουργεία.

β) Η συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία για την επίλυση θεμάτων που άπτονται της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Ο συντονισμός των συναρμόδιων υπουργείων για την προώθηση δημόσιων συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς.

γ) Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

δ) Η εκπόνηση και συνεχής προσαρμογή του θεσμικού - κανονιστικού πλαισίου σε θέματα κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

ε) Η εκπόνηση απαραίτητων εργαλείων για την ομαλή λειτουργία των κοινωνικών επιχειρήσεων.

στ) Ο σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων προβολής της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Η δικτύωση με ευρωπαϊκούς φορείς για την προώθηση και στήριξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

ζ) Ο σχεδιασμός και προώθηση εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων προς τους κοινωνικούς επιχειρηματίες και τα στελέχη όλων των φορέων που εμπλέκονται στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Η εισαγωγή του θεσμού της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

η) Η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς που έχουν σχέση με τα αντικείμενα της αρμοδιότητάς του.

Παράλληλα λειτουργεί, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται στο ΠΔ 113/2014, η Ειδική Υπηρεσία για την Κοινωνική Ένταξη και την Κοινωνική Οικονομία, η οποία με βάση το άρθρο 15. του Ν.4019/2011 αποτελεί τον συντονιστικό φορέα πολιτικών ανάπτυξης της Κοινωνικής Οικονομίας. Ειδικότερα, η ΕΥΚΕΚΟ υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, η οποία συστάθηκε με το π.δ. 475/1993 (Α' 205) και μετονομάστηκε με την παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2224/1994 (Α' 112), και είναι αρμόδια για το σχεδιασμό, το συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση όλων των αναγκαίων πολιτικών και ενεργειών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και την ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας.

Δυνατά Σημεία:

- **Η σύσταση του Τμήματος έρχεται να καλύψει ένα ουσιαστικό κενό** που αφορά στην ανάπτυξη και παρακολούθηση πολιτικών για την Κοινωνική Οικονομία κατ' εξοχήν αρμοδιότητα που ασκείται στο πλαίσιο του επιτελικού ρόλου του Υπουργείου.
- Η λειτουργία των δυο Τμημάτων (III και IV) καλύπτουν με συμπληρωματικό τρόπο το μεγαλύτερο φάσμα που αφορά στον επιτελικό σκοπό της προώθησης πολιτικών για την κοινωνική οικονομία και διασφαλίζεται η δυνατότητα επικουρικής κάλυψης αναγκών, όταν αυτές προκύπτουν, λόγω συνάφειας των αντικειμένων.
- Με τη σύσταση του Τμήματος και την περιγραφή των αρμοδιοτήτων του, διορθώνεται η στρέβλωση που προέκυψε με το Ν 4019/2011 όπου, στο μεν Υπουργείο ανήκει η υποστηρικτική δομή για τη λειτουργία του Μητρώου, ενώ τη δομή επιτελικού σχεδιασμού και αξιολόγησης είχε αναλάβει η ΕΥΚΕΚΟ, η οποία είναι Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης εκτός της οργανωτικής δομής του Υπουργείου.

Αδύνατα Σημεία:

- **Επικάλυψη αρμοδιοτήτων** (όπως αυτές προβλέπονται στο Ν.4019/2011 και το ΠΔ 113/2014 σε ότι αφορά τις αρμοδιότητες του Τμήματος III και της ΕΥΚΕΚΟ).
- Η ασάφεια σε ότι αφορά τη συνέχιση της λειτουργίας ή μη (και με ποια μορφή) της ΕΥΚΕΚΟ οξύνει το πρόβλημα λειτουργίας και συντονισμού των 2 υπηρεσιών Έτσι,

πιθανόν να οδηγούν ακόμη και σε de facto “ακύρωση” της λειτουργίας αμφοτέρων των υπηρεσιών.

- Έλλειψη επικοινωνίας και συνεργασίας με συναρμόδια Υπουργεία και φορείς σε θέματα που αφορούν την Κοινωνική Οικονομία καθώς και με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς φορείς. Η αδυναμία αυτή, μεταξύ άλλων, πηγάζει από το προαναφερόμενο θέμα.
- **Η απουσία σταθερών θεσμοθετημένων χρηματοπιστωτικών εργαλείων** και η μη ενεργοποίηση του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας.
- **Η αδυναμία ουσιαστικού και ολοκληρωμένου ελέγχου.**
- **Η ελλιπής μηχανογραφική υποστήριξη της πλατφόρμας του Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας** καθιστά σχεδόν αδύνατη την άντληση στοιχείων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση.
- **Η υποστελέχωση του Τμήματος**, για την περίπτωση που θα διευκρινιστούν ζητήματα σχετικά με το αντικείμενο, τους στόχους και τις προτεραιότητες που πρέπει να θέσει το Τμήμα.

Ευκαιρίες:

- ♦ **Η ενίσχυση και διεύρυνση του τομέα Κοινωνικής Οικονομίας ως βασικού εργαλείου για την ανάπτυξη και την απασχόληση**, μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή νέου θεσμικού πλαισίου για την Κοινωνική Οικονομία και την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα.
- ♦ Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στον εξορθολογισμό και την απλοποίηση των διαδικασιών σύστασης και λειτουργίας των φορέων Κοινωνικής Οικονομίας. Αυτό προαπαιτεί τη δημιουργία και λειτουργία δομών και εργαλείων παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης, καθώς και την οργανική και ουσιαστική διασύνδεση με συναρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.
- ♦ **Η αναμόρφωση/αναβάθμιση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Μητρώου** σε συνάρτηση με την ενεργοποίηση της ψηφιακής υπογραφής, των Υπηρεσιών μιας στάσης και την ηλεκτρονική διασύνδεση με άλλες βάσεις δεδομένων, απλουστεύει τις διαδικασίες που σχετίζονται με τη διεκπεραίωση αιτημάτων των πολιτών, καθώς και με την ουσιαστική και ποιοτική παρακολούθηση, τον συντονισμό και την αξιολόγηση των φορέων Κοινωνικής Οικονομίας.
- ♦ **Η ενεργοποίηση του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας**, καθώς και η διαμόρφωση και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου και στοχευμένου συστήματος ελέγχου, τα οποία θα αντιστοιχίζονται με συγκεκριμένο τρόπο σε Υπηρεσίες του Υπουργείου θα εξασφάλιζαν ένα ολοκληρωμένο και με σαφήνεια δομημένο σύστημα για την ανάπτυξη και στήριξη πολιτικών για την Κοινωνική Οικονομία στο πλαίσιο του επιτελικού ρόλου του Υπουργείου.

IV. Τμήμα Μητρώου κοινωνικής Οικονομίας

Αρμοδιότητες:

α) Η τήρηση και λειτουργία του Γενικού Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας και των επιμέρους Μητρώων αυτού.

β) Ο αυτεπάγγελτος έλεγχος των φορέων αναφορικά με την τήρηση των διατάξεων του ν. 4019/2011, (Α' 216), η σύνταξη έκθεσης πορισμάτων ελέγχου και η έκδοση σχετικών διοικητικών πράξεων.

γ) Η παροχή πληροφοριών προς τους πολίτες αναφορικά με τις προϋποθέσεις σύστασης και λειτουργίας κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων.

Η περιγραφή των αρμοδιοτήτων είναι σε γενικές γραμμές επαρκής. Η λογική είναι η ύπαρξη μιας Δομής Επιτελικού Σχεδιασμού και Αξιολόγησης και μιας υποστηρικτικής δομής με αρμοδιότητα το Μητρώο.

Ωστόσο, το αντικείμενο της παρακολούθησης και του ελέγχου τήρησης του Ν.4019/2011 λόγω της κρισιμότητας του αλλά και της συνέργειας τόσο με το επιτελικό, όσο και με το διαχειριστικό Τμήμα θα μπορούσε να αποτελεί αρμοδιότητας μιας διακριτής δομής, με κατάλληλη στελέχωση και υποστήριξη.

Δυνατά Σημεία:

- Μετά από σχεδόν 4 χρόνια λειτουργίας του Τμήματος Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας έχει οικοδομηθεί μια σχετικά **σταθερή και λειτουργική διοικητική πρακτική** με την οποία πραγματοποιείται σε ικανοποιητικό βαθμό η εγγραφή, και υποστήριξη των διαδικασιών που αφορούν την διοικητική υποστήριξη των Φορέων που εντάσσονται στο Γενικό Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας
- Υπάρχει ένα **απόθεμα τεχνογνωσίας και καταγεγραμμένων πρακτικών** το οποίο μπορεί να υποστηρίξει την συνέχεια και την ομαλή μετάβαση σε τυχόν νέα οργανωτική δομή.
- Στο Τμήμα **έχουν θητεύσει αρκετά στελέχη** με συνέπεια να υπάρχουν αυτή τη στιγμή στο υπουργείο σημαντικός αριθμός υπαλλήλων οι οποίοι ανά πάσα στιγμή και σχετικά ομαλά θα μπορούσαν να στελεχώσουν τις νέες Δομές.
- Το Τμήμα έχει εδραιωθεί στην αντίληψη όσων εμπλέκονται με την κοινωνική επιχειρηματικότητα ως το **βασικό σημείο επαφής**, ειδικά σε ότι αφορά θέματα διαχείρισης και υποστήριξης.

Αδυναμίες:

- **Ελλιπής υλικοτεχνική και μηχανογραφική υποστήριξη.** Το εύρος και η έκταση των αρμοδιοτήτων απαιτεί σημαντική υποστήριξη ειδικά σε ότι αφορά την επικοινωνία

με τους πολίτες (Διαχείριση αιτήσεων, έκδοση βεβαιώσεων κ.α). Ουσιαστικά, σε επίπεδο λειτουργικής υποστήριξης, το Τμήμα λειτουργεί με απαιτήσεις 2016 και προδιαγραφές του περασμένου αιώνα.

- **Συνεχείς μετακινήσεις και αλλαγές στελεχών.** Η συχνή αλλαγή προσώπων και το μικρό διάστημα μέσης παραμονής στο Τμήμα δημιουργούν ασυνέχεια στην διοικητική πρακτική, σύγχυση, νεκρά διαστήματα κατά τα οποία σωρεύεται όγκος δουλειάς κ.α.
- **Έλλειψη σύνδεσης και συνέργειας με μια δομή που θα επεξεργάζεται και θα αξιοποιεί τα δεδομένα που συγκεντρώνονται στο Μητρώο.** Η επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ Τμήματος III και ΕΥΚΕΚΟ έχει οδηγήσει σε ουσιαστική αδρανοποίηση και των δύο με αποτέλεσμα ο όγκος των δεδομένων που έχει συγκεντρωθεί στο Μητρώο να παραμένει ανεπεξέργαστος και να μην αποτελεί, όπως θα έπρεπε, στοιχείο τροφοδότησης κατά τον σχεδιασμό της πολιτικής. Με λίγα λόγια, η πολιτική για την Κοινωνική Οικονομία συχνά σχεδιάζεται χωρίς να λαμβάνεται πλήρης και έγκυρη εικόνα για την υφιστάμενη κατάσταση.
- **Έλλειψη σύνδεσης με άλλα Υπουργεία και φορείς που δραστηριοποιούνται και αφορούν την Κοινωνική οικονομία.** Ενδεικτικά, αναφέρονται τα Υπουργεία Οικονομίας, Υγείας, τα Εμπορικά Επιμελητήρια, το ΓΕΜΗ. Η επαφή γίνεται κατά περίπτωση και χωρίς να υπάρχει κάποιο θεσμοθετημένο και καλά δομημένο πλαίσιο συνεργασίας.
- **Υποστελέχωση.** Αυτή τη στιγμή υπηρετούν στο Τμήμα IV 6 άτομα (συμπεριλαμβανομένης της Προϊσταμένης) και στο Τμήμα III 2 άτομα (συμπεριλαμβανομένης της Προϊσταμένης). Το αντικείμενο του Τμήματος IV απαιτεί επιπλέον προσωπικό και μάλιστα συγκεκριμένων ειδικοτήτων (νομικών, κοινωνιολόγων, λογιστών). Ειδικά, **η αρμοδιότητα της παρακολούθησης και ελέγχου απαιτεί επαρκές προσωπικό** για την συγκρότηση και λειτουργία κλιμακίων ελέγχου. Το Τμήμα III επίσης, με επιτελικές αρμοδιότητες, είναι υποστελεχωμένο.
- Η ανάγκη για **αδιάλειπτη και σε εντατικό βαθμό λειτουργία του Μητρώου**, η οποία δεν επιτρέπει διαστήματα μετάβασης, εκπαίδευσης και in vitro σχεδιασμού.
- Οι «βαριές» διοικητικές διαδικασίες που απαιτούνται για την μηχανογραφική και υλικοτεχνική υποστήριξη του Τμήματος καθώς και την επιτάχυνση των διαδικασιών. Ενδεικτικά, εδώ και ένα χρόνο η ειδική διαδικτυακή πλατφόρμα του Μητρώου λειτουργεί χωρίς τεχνική υποστήριξη, ενώ το Πρωτόκολλο τηρείται ακόμη χειρόγραφα (όπως και σε όλο το Υπουργείο).

Ευκαιρίες:

- ♦ Η θεσμοθέτηση νέου πλαισίου για την Κοινωνική Οικονομία (με κατάργηση του Ν.4019/2011) αποτελεί ένα κομβικό σημείο και για τις Δομές που θα στηρίξουν το εν λόγω εγχείρημα. Με το σκεπτικό ότι μέσω της επικείμενης υιοθέτησης αυτού του

πλαίσιο, επιχειρείται η διεύρυνση και ενίσχυση του τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας εξυπακούεται ότι θα απαιτηθεί αντίστοιχα μια δυνατή, κατάλληλα δομημένη, στελεχωμένη και διασυνδεδεμένη Υπηρεσία, η οποία θα επιτελεί τις λειτουργίες ρύθμισης που οφείλει να εκπληρώνει το Κράτος. Με λίγα λόγια, δεν θα πρέπει να επαναληφθεί το προηγούμενο του Ν.4019/2011, η θεσμοθέτηση του οποίου δεν συνοδεύτηκε από μια αντίστοιχως επαρκή και κατάλληλα «προικισμένη» Υπηρεσία.

- ♦ **Η θεσμοθέτηση νέων ή ενεργοποίηση θεσπισμένων (π.χ Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας) χρηματοδοτικών εργαλείων για την Κοινωνική Οικονομία** απαιτεί αντίστοιχες δομές για τον σχεδιασμό και την διαχείριση τους. Η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων μπορεί να γίνει μόνο μέσω ενός λειτουργικού και με απόλυτη συνέργεια συστήματος Υπηρεσιών, η λειτουργία του οποίου δεν θα επιφέεται στην διακριτική ευχέρεια πολιτικής ηγεσίας, προισταμένων και λοιπών Υπηρεσιακών παραγόντων αλλά θα βασίζεται στην διαφάνεια, τη λογοδοσία και την διάκριση των ρόλων
- ♦ **Η εισαγωγή της εφαρμογής «Ψηφιακές Υπηρεσίες Μιας Στάσης» στο Υπουργείο**, στην οποία έχουν ενταχθεί και διαδικασίες του Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας. Η ορθή και πλήρης αξιοποίηση του εν λόγω συστήματος, χωρίς επικαλύψεις με τις υφιστάμενες μηχανογραφικές εφαρμογές (ηλεκτρονική πλατφόρμα του Μητρώου) και με χρήση της ψηφιακής υπογραφής μπορεί να διευκολύνει τη λειτουργία του Τμήματος και να επιταχύνει την διεκπεραίωση των αιτημάτων των πολιτών.
- ♦ **Η δυνατότητα διασύνδεσης του Μητρώου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας με το ενιαίο εθνικό πληροφοριακό σύστημα** που αφορά στην επιχειρηματικότητα, ώστε να απλοποιηθούν οι διαδικασίες καταγραφής και επεξεργασίας πληροφοριών μέσα από ένα ενιαίο περιβάλλον αυτοματοποιημένης επεξεργασίας και υψηλής αποδοτικότητας..

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΑΣΤΑΝΗ